

AINEKAART

Ainevaldkond: Sotsiaalsained

Õppeaine: ajalugu

Klass: kolmas kursus „Eesti ajalugu II (kuni 19. sajandi lõpuni)“ 11. klass

Õpetaja: Jaan Nõmmik

Ainetüüp: kohustuslik aine gümnaasiumis

Õppekirjandus:

Pärtel Piirimäe, Andres Andresen, Marten Seppel, Ago Pajur. (2015). Eesti ajaloo õpik gümnaasiumile, II osa. Rootsi ajast 20. saj alguseni. Tallinn: Avita.

Vajalikud õppevahendid:

Õpik, arvuti, projector

Õppesisu:

Rootsi aeg

Rootsi suurriigi ajastu.

Rootsi keskvõim ja baltisaksa aadel.

Majanduslik areng: talurahva õiguslik seisund ja majanduslik olukord. Reduktsioon ja selle tulemused. Manufaktuuride teke. Kaubandus.

Vaimuelu ja kultuur: luterlus riigiusuna. Esimesed gümnaasiumid. Ülikooli asutamine Tartus. Rahvaharidus. Eestikeelse kirjasõna levik.

Eesti 18. sajandil

Põhjasõda: Põhjasõja põhjused, kulg ja tulemused.

Rahvastikuprotsessid Eestis 16.–18. sajandil. Sõdade, haiguste, olmetingimuste ja näljahädade mõju rahvastikule.

Balti erikord: Vene keskvõim ja baltisaksa seisislik omavalitsus. Talurahva õiguslik seisund ja majanduslik olukord. Asehalduskord.

Vaimuelu 18. sajandil: baltisaksa kultuur ja talurahvakultuur. Rahvaharidus. Pietism ja valgustus.

Eesti 19. sajandil ja 20. sajandi algul

Moderniseeruv Euroopa: industriaalühiskonna kujunemine, rahvuslik liikumine. Venemaa 19. sajandil ja 20. sajandi algul.

Talurahva vabanemine: pärisorjuse kaotamine Eestis. Talurahva omavalitsuse kujunemine. Talude päriksostmine. Usuvahetusliikumine. Tööstuse areng. Erinevused Põhja- ja Lõuna-Eesti arengus.

Ärkamisaeg: eelärkamisaeg. Estofiilid. Tartu ülikool 19. sajandil. Eesti haritlaskonna kujunemise algus. Seltsiliikumine. Tähtsamad rahvusliku liikumise ettevõtmised ja nende eestvedajad, erimeelsused eesmärkide saavutamisel.

Moderniseeruv Eesti: majanduse areng. Raudteede ehitamine, selle mõju majanduslikule ja sotsiaalsele arengule. Suurtööstuse kujunemine. Põllumajanduse areng. Talurahva kihistumine. Ülevenemaaliste seaduste laienemine Eestile. Venestusaja mõju haridusele, kultuurile ja rahvuslikule liikumisele. Rahvusliku professionaalse kultuuri kujunemine. Uus rahvuslik tõus. Poliitilised rühmitused Eestis. 1905. aasta sündmused ja nende mõju ühiskonnale.

Õpitulemused:

Rootsi aeg

õpilane:

1. teab, kuidas toimus Rootsi võimu järkjärguline kehtestamine kogu Eesti alal;
2. iseloomustab allikate ja teabetekstide põhjal Rootsi poliitikat Eesti- ja Liivimaal;
3. kirjeldab talurahva õigusliku ja majandusliku olukorra muutumist Rootsi ajal;
4. mõistab luterluse mõju ning Rootsi aja tähtsust eesti kultuuri ja hariduse arengus, ajaloos ning tänapäeval;
5. seletab ja kasutab kontekstis mõisteid *rüütelkond*, *reduktsioon*, *vakuraamat*, *püüblikonverentsid*, *Academia Gustaviana*;
6. teab, kes olid Bengt Gottfried Forselius, Gustav II Adolf, Johan Skytte ja Karl XI, ning iseloomustab nende tegevust.

Eesti 18. sajandil

õpilane:

1. selgitab Põhjasõja põhjusi, tulemusi ja mõju;
2. iseloomustab Balti erikorda ning selle mõju Eesti arengule;
3. analüüsib Euroopa valgustusideede mõju Eesti vaimuelule;
4. seletab ja kasutab kontekstis mõisteid *Balti erikord*, *restitutsioon*, *asehalduskord*, *vennastekogud*;
5. teab, kes olid Karl XII, Peeter I, Katariina II, Anton Thor Helle ja August Wilhelm Hupel, ning iseloomustab nende tegevust.

Eesti 19. sajandil ja 20. sajandi algul

õpilane:

1. teab, kuidas muutus talurahva õiguslik seisund ja majanduslik olukord, ning selgitab majandusprotsesside ja talurahvaseaduste seoseid;
2. mõistab ärkamisaja tähendust ja tähtsust ning selle mõju kodanikuühiskonna kujunemisele Eesti ajaloos;
3. iseloomustab rahvusliku liikumise eeldusi ja seoseid Euroopaga;
4. teab, mis olid tähtsamad rahvusliku liikumise ettevõtmised ning kes olid rahvusliku liikumise eestvedajad; analüüsib allikate alusel rahvusliku liikumise ettevõtmisi ja ideid;
5. iseloomustab muutusi Eesti ühiskonnas ja ühiskondlik-poliitilise mõtte arengut 19. sajandi lõpul ning loob seoseid omariikluse kujunemisega;
6. seletab ja kasutab kontekstis mõisteid *estofiil*, *ärkamisaeg*, *rahvuslik liikumine*, *venestamine*, *Aleksandrikool*;
7. teab, kes olid Friedrich Reinhold Kreutzwald, Johann Voldemar Jannsen, Jakob Hurt, Carl Robert Jakobson, Lydia Koidula ja Jaan Tõnisson, ning iseloomustab nende tegevust.

Hindamise kirjeldus:

- suuline ning kirjalik küsitlus,
- töö kaartide, dokumentide, allikmaterjali ja piltidega,
- referaadi ja uurimistöo koostamine,

- loovtööd ning arutluse kirjutamine.
- Allikaanalüüsi puhul hinnatakse allikast olulise info leidmist, selle tõlgendamist ja võrdlemist, katkendi põhjal vastamist, kommenteerimist ning usaldusväarsuse üle otsustamist.
- Oluliste üksikfaktide tundmine, eriti aga tähtsamate ajaloosündmuste ja -nähtuste analüüsi nõudvaid ülesandeid.
- Arutluse puhul hinnatakse vastavust teemale, ajastu- ja teemakohaste faktide teadmist, analüüsi, võrdlemise, seoste loomise ja järelduste tegemise oskust ning isikliku suhtumise väljendamist põhjendatud hinnangute kaudu.

Kokkuvõtva hinde kujunemine:

Kokkuvõttev kursusehinne kujuneb tunnikontrollide, kontrolltööde, arutluste jt suuliste ning kirjalike tööde kokkuvõttena.